

УДК 330.131.7:330.341.1:338.984

І. М. Крейдич,
д. е. н., професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут
імені І. Сікорського", м. Київ

О. С. Наконечна,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту,
Міжнародний університет фінансів, м. Київ

І. В. Наконечний,
аспірант, Міжнародний університет фінансів, м. Київ

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ УПРАВЛІННІ ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ І МОДЕЛЮВАННІ РЕСУРСНИХ ПОТОКІВ

I. Kreidych,
Doctor of Economics., Professor, Head of the Department of Theoretical and Applied Economics,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

O. Nakonechna,
PhD of Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Finance and Credit Department, International University of Finance

I. Nakonechnyi,
Postgraduate student, International University of Finance

MECHANISM FOR DEVELOPMENT OF RISK MINIMIZATION STRATEGY
FOR AN INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE PROCESS OF ITS INVESTMENT
RESOURCE MANAGEMENT AND RESOURCE FLOWS MODELLING

У статті на основі узагальнених теоретичних положень теорії інвестування ідентифіковано ризики ресурсного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності виробничо-економічних систем, що перешкоджають виконанню проектних рішень. Вдосконалено стратегію мінімізації ризиків промислових підприємств під час управління їх інвестиційними ресурсами, яка у разі впровадження її в практику дозволить українським промисловим підприємствам на всіх стадіях життєвого циклу уникнути неефективного розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності і підвищити якість використання інвестиційних ресурсів. Запропоновано основні підходи щодо оцінювання ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику та невизначеності. Вказана процедура надасть змогу промисловим підприємствам дослідити динаміку ризику та віддачі, зіставити здобуті результати з метою і ступенем їх досягнення, зробивши висновок щодо економічної доцільності заходів, які розглядаються, істотно знизити економічний ризик під час реалізації проекту та в разі можливості великих втрат унаслідок невдачі — своєчасно відмовитись від його прийняття.

Based on summarized theoretical provisions of the investment theory, the article identifies risks of the resource support of investment and innovation activities within manufacturing and economic systems that hinder the implementation of project decisions. It elaborated the risk minimization strategy of industrial enterprises in the process of their investment resource management, which, if implemented, will help Ukrainian enterprises to avoid inefficient development of their investment

and innovation activities at each stage of their lifecycle, as well as to improve the quality of investment resource utilization. Main approaches are proposed for the assessment of efficiency of an industrial enterprise's investment resource management under conditions of risks and uncertainty. This procedure will provide industrial enterprises with an opportunity to study the dynamics of risks and returns, to compare the obtained results with the objectives and the extent of the attainment thereof in order to make a conclusion about the economic viability of the measures under consideration, to lessen substantially the economic risk in the course of a project implementation and, should the losses appear excessive in the case of failure, to reject it on a timely basis.

Ключові слова: ризики, невизначеність, інноваційно-інвестиційна діяльність, стратегія мінімізації ризиків, управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства, моделювання ресурсних потоків.

Key words: risks, uncertainty, investment and innovation activities, risk minimization strategy, industrial enterprise's investment resource management, resourced flows modelling.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі розвитку підприємства проблема залучення інвестицій і на їхній основі — переходу до позитивної й прискореної відтворювальної динаміки є центральною. Саме від її успішного рішення багато в чому залежать спрямованість і темпи соціально-економічного розвитку підприємств. Рішення проблеми залучення інвестицій, мінімізації їх ризиків у процесі використання та виконання проектних рішень вимагає розробки й впровадження в практику спеціальних механізмів організації інноваційно-інвестиційної діяльності. Тому визначення й кваліфікована розробка комплексних стратегій інноваційно-інвестиційних механізмів, а саме: стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків викликають значний інтерес. Також важливим є розробка методичних основ оцінки результативності впливу інвестиційних ресурсів на динаміку інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Рішенням проблем управління інвестиційними ресурсами в реальному секторі економіки присвячені роботи зарубіжних та вітчизняних вчених таких, як С.І. Абрамова, І. Ансоффа, О.Л. Бадалова, І.Т. Балабанова, К.В. Балдина, В.С. Барда, С. Барнесса, І.А. Бланка, Ю. Бріггема, Р. Гібсона, П. Друкера, А.Ю. Єгорова, А.А. Збріцького, Д. Коттса, М.І. Книша, В.В. Косової, Д.А. Красовського, Х. Ламперта, І.В. Ліпсіца, О.П. Логвинова, С.А. Лоча, Ф. Найта, Р.Ю. Мокридіна, В.М. Серова, Дж. Сороса, Р.Ю. Старостиної, Дж. Стріклєнда, А. Томпсона, Р.В. Тучіна, Дж. Фостера, Р. Холта, І. Хорнгрена, О.С. Шапкіна, А.Д. Шеремета, С. Шмідта, В.В. Царьова, Є.Г. Ясіна та ін. Однак, незважаючи на досить значну кількість робіт по інвестиційній ризик-проблематиці, у вітчизняній економічній науці існує необхідність в удосконаленні механізму формування та реалізації стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ ІЗ ОБГРУНТУВАННЯМ ОДЕРЖАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Основними завданнями статті є: 1) удосконалення теоретичних підходів та вироблення науково-практич-

них рекомендацій з приводу формування та реалізації стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами, яка надасть можливість уникнути неефективного розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності і підвищити якість використання інвестиційних ресурсів; 2) покращення процедури щодо оцінювання ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності, що надасть змогу промисловим підприємствам істотно знизити економічний ризик під час реалізації проектів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Однією з найбільш важливих проблем при оцінці і аналізі інноваційно-інвестиційних проектів, є невизначеність і ризик. Ці два терміни часто використовуються як синоніми, хоча деякі автори вважають, що вони відбивають різні поняття. Рішення звичайно називається ризикованим або невизначеним, якщо воно має кілька можливих наслідків.

Ризик, пов'язаний із проектом, звичайно розглядається в літературі як можливе розсіювання результатів відносно рівновірогідного результату. Ця міра ризику має певну привабливість для багатьох інвесторів, оскільки зміна розкиду або дисперсії розподілу математичного очікування вказує на ймовірне відхилення фактичного результату від його "найбільш оптимістичного" прогнозу [1].

Слід зазначити, що в цей час існують теоретичні розробки, спрямовані на використання більш формалізованих методів та механізмів урахування ризику й такі, що мають більш безпосередній зв'язок з поставленою нами метою — забезпеченням стабільності динаміки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств. Перевага цих механізмів полягає в тому, що вони враховують невизначеність за допомогою формалізованих моделей, що безпосередньо включає концепції, розглянуті вище. Таким чином, ці моделі та механізми дозволяють відносно точно врахувати пов'язаний із проектом ризик і забезпечують значний прогрес у встановленні найважливіших моментів, пов'язаних з невизначеністю.

Одним із таких механізмів є механізм формування стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків, метою якої є розробка і реалізація заходів, направлених на нейтралізацію негативних явищ, що приводять підприємство до неефектив-

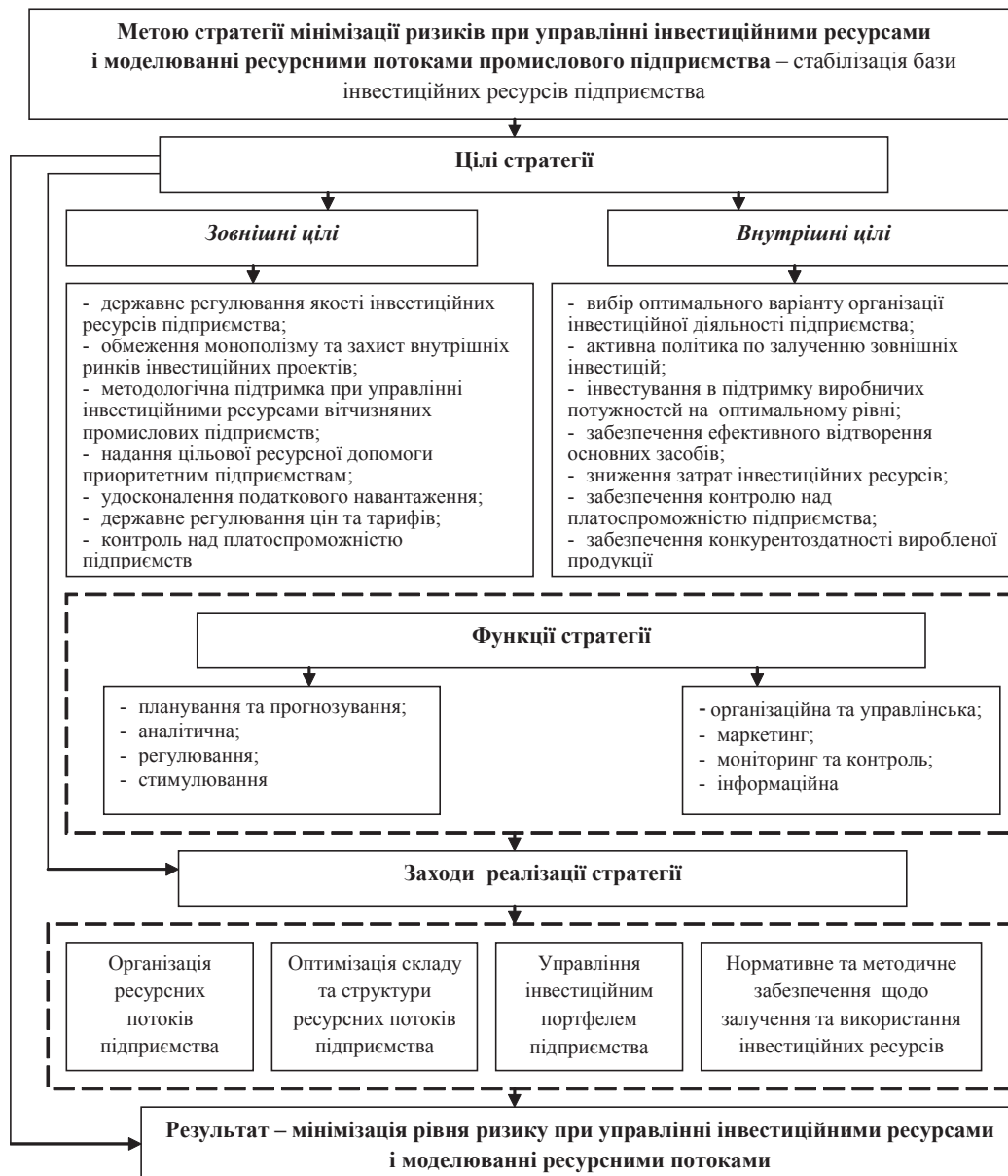

Рис. 1. Механізм формування стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків

Джерело: запропоновано автором.

ного ведення інвестиційного процесу, характерною ознакою якого виступає відсутність орієнтирів поліпшення ресурсної бази підприємства.

Особливістю даної стратегії є поєднання стратегічного і тактичного управління, які дозволяють на всіх стадіях інвестиційного процесу виявляти і регулювати взаємозв'язок між ризиком і прибутковістю залучення і використання інвестиційних ресурсів підприємства.

Основи даної стратегії повинні базуватися на індикативному підході, який дозволяє сформувати цілісний організаційно-економічний механізм як сукупність (множина) взаємозв'язаних елементів, утворюючих стійку єдність і цілісність, яка характеризується властивостями і закономірностями. Складність цього процесу полягає в тому, щоб виявити детермінанти, які приводять до організації елементів в єдине ціле, встановити специфічні підстави, зв'язки і відносини, виявити закономірності структури функціонування і розвитку цього організаційно-економічного механізму. Базою індика-

тивного підходу є визначення мети функціонування промислового підприємства, формулювання завдання її досягнення і обґрунтування критерію оптимальності вирішення задачі, виявлення шляхів і методів рішення завдання.

Промислові виробничо-економічні системи, до яких відносяться сучасні промислові підприємства, дозволяють охарактеризувати стратегію мінімізації ризиків такими найважливішими рисами, як наявність великого числа елементів з явно вираженими локальними властивостями управління інвестиційними ресурсами, складною ієрархічною структурою організації окремих заходів стратегії з вертикальними зв'язками, наявність великого числа елементів, різноманітність функцій моделювання ресурсних потоків. Так, до цієї стратегії входить декілька елементів — шляхів рішення з вираженими локальними властивостями: нормативні акти, методичне забезпечення, загальна схема організації ресурсних потоків, принципова схема управління прибутко-

вим портфелем, які включають значну кількість складових, що відображають чинники внутрішнього характеру в області здійснення інвестиційного процесу промислового підприємства. Ієрархічність цих заходів виявляється в рівнях управління, що охоплюють різні аспекти мінімізації ризиків промислового підприємства.

У результаті проведення аналізу цілей мінімізації ризиків промислового підприємства, можна виділити наскрізну функцію на всіх ієрархічних рівнях — забезпечення конкурентної переваги промислового підприємства на всіх стадіях життєвого циклу за рахунок ефективного управління інвестиційними ресурсами. Критерієм оптимального рішення цієї задачі і удосконалення стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами є досягнення оптимального значення узагальнюючого (інтегрального) показника ефективності інвестиційної діяльності (ресурсовіддача) на кожній стадії життєвого циклу підприємства [4].

Все вищевикладене дозволяє сформулювати стратегію мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків (рис. 1), впровадження якої в практику дозволить українським промисловим підприємствам на всіх стадіях життєвого циклу уникнути неефективної інвестиційної діяльності і підвищити якість використання інвестиційних ресурсів.

Проте успішне використання стратегії мінімізації ризиків вимагає оптимального здійснення таких конкретних заходів, як побудова загальної схеми організації ресурсних потоків, принципової схеми управління прибутковим портфелем та схеми оптимізації складу і структури ресурсних потоків.

Важливою складовою виконання бюджету інвестиційних ресурсів промислового підприємства в умовах ризику є грамотне управління кредиторською заборгованістю підприємства. На погашення частини своїх зобов'язань перед державними бюджетами різних рівнів, позабюджетними фондами і природними монополістами промислове підприємство може також спрямувати частину інвестиційних ресурсів.

На основі проведеного дослідження відзначено, що при реалізації цього заходу стратегії, можна виділити декілька спеціалізованих блоків управління:

- управління дебіторською заборгованістю;
- управління кредиторською заборгованістю;
- управління прибутковим портфелем;
- управління грошовими коштами (казначейство);
- оптимізація ресурсних потоків.

Перші два блоки, управління дебіторською і кредиторською заборгованостями, слід умовно вважати основними, оскільки вони безпосередньо беруть участь у процесі створення ресурсної бази і організації інвестиційної діяльності. Інші блоки умовно можна назвати такими, що стабілізують, оскільки вони необхідні для одержання додаткової стійкості бази інвестиційних ресурсів промислового підприємства

Основні спеціалізовані блоки управління в тому або іншому вигляді присутні на будь-якому промисловому підприємстві. Вони тісно взаємодіють з іншими спеціалізованими блоками, що відносяться до управління внутрішніми ресурсними потоками промислового підприєм-

ства такими, як управління витратами інвестиційних ресурсів, бізнес-планування, управління запасами, податкова політика підприємства, маркетинг і багатьма іншими дуже важливими напрямками менеджменту.

Важливо визначити необхідність мінімізації ризиків організації стабілізуючих блоків управління інвестиційними ресурсами, утворюючими резервну систему промислового підприємства. Практика такого управління інвестиційними ресурсами при зменшенні ризиків набагато рідше зустрічається на українських промислових підприємствах, і це є реальне віддзеркалення неоліквітизму вітчизняного інвестиційного менеджменту [5].

Важливо зазначити, що для формування подібної стратегії мінімізації ризиків промислового підприємства потрібно буде витратити значні тимчасові, матеріальні і людські ресурси. Тому в більшості випадків промислового підприємству вигідніше взаємодія із спеціалізованою компанією, ніж створення своєї власної структури. Саме розуміння цієї проблеми керівниками багатьох українських промислових підприємств повинне стати основою для мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів підприємств.

Отже, основне завдання мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами і моделюванні ресурсних потоків повинно полягати у визначенні наступних компонент стратегії:

- характер і зміст завдань управління інвестиційними ресурсами (залежить від цільових орієнтирів підприємства на ринку інвестиційних ресурсів);
- інформаційна забезпеченість процесів мінімізації ризиків.
- наявність заходів, що пропрацювали, щодо мінімізації ризиків по кожному з поставлених завдань;
- організаційна впорядкованість служби (відділу) управління якістю інвестиційних ресурсів;
- наявність єдиної адміністративно-управлінської вертикалі в процесі залучення і використання інвестиційних ресурсів;
- визначення єдиного інформаційно-аналітичного центру аналізу і прогнозування ситуації в області залучення і використання інвестиційних ресурсів, а також в області мінімізації виникаючих ризиків;
- наявність взаємозв'язку між структурними підрозділами по управлінню інвестиційними ресурсами і розподілі функцій мінімізації ризиків;
- професійний рівень фахівців і керівників служби мінімізації ризиків управління інвестиційними ресурсами;

— у достатньому розмірі сформована ресурсна забезпеченість організації мінімізації ризиків на промисловому підприємстві [6].

Ці методичні підходи є системою спостережень, процедури, аналізу, оцінки, діагностики і корекції взаємодії підприємства, його інвесторів і об'єктів вкладень. Її основна роль полягає у відстеженні якісних змін на промисловому підприємстві при здійсненні заходів інвестиційної діяльності. Інакше можлива ситуація, коли інвестиції здійснюються заради інвестицій до тих пір, поки підприємство не потрапляє в пастку проектно-надмірності. В такому випадку топ-менеджери перестають довіряти прийнятим процедурам розміщення інвестиційних ресурсів та підвищують рівень необхідної внут-

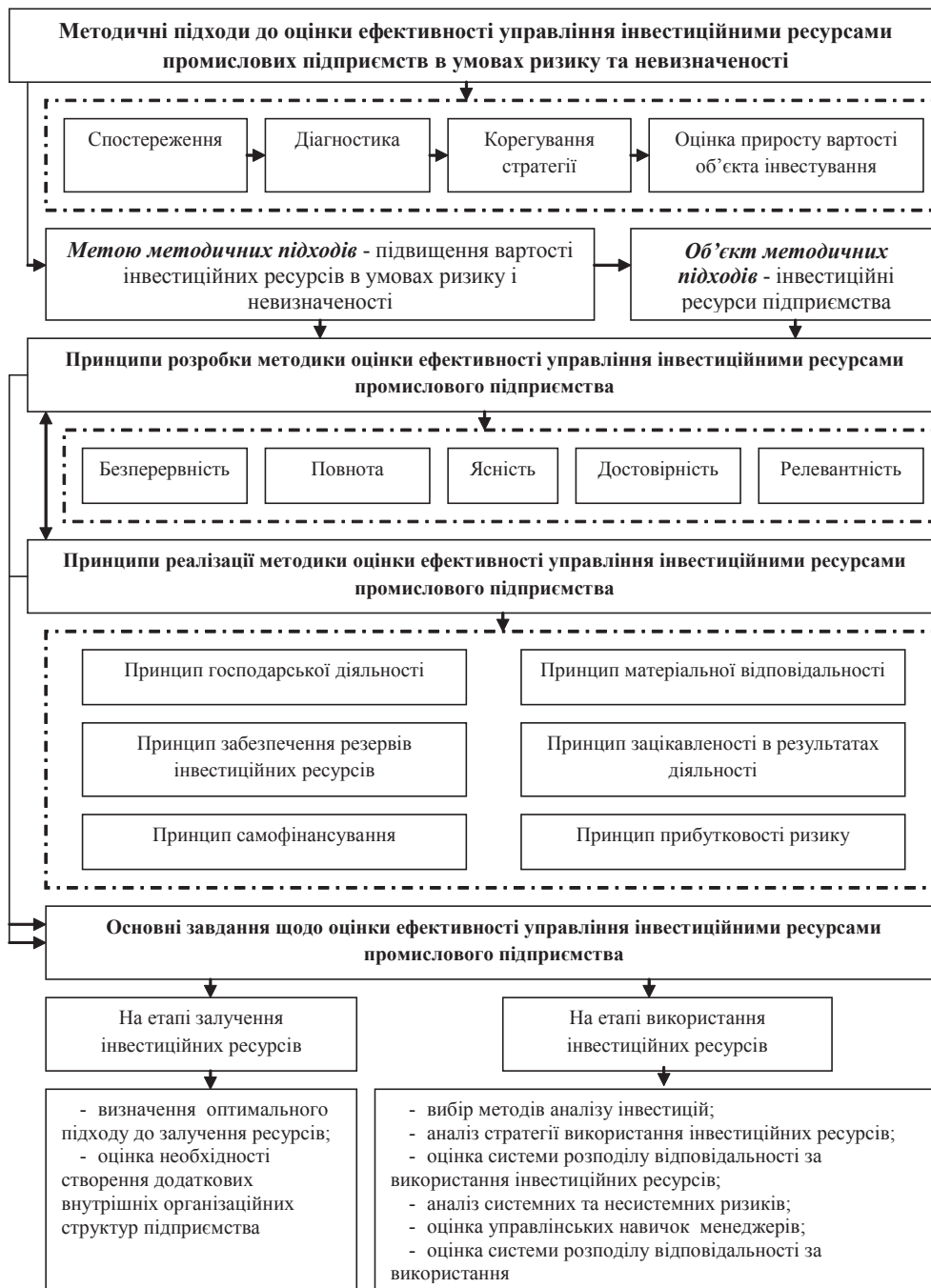

Рис. 2. Методичні підходи щодо оцінки ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності

Джерело: запропоновано автором.

рішньої норми рентабельності інвестиційних заходів, що приймаються до реалізації, вище за рівень вартості інвестиційних ресурсів, обмежують інвестиції, а у результаті завдають збитку, що призводить до зниження конкурентоспроможності промислового підприємства.

Важливим також є формування методичних підходів до оцінки ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності, які включають в себе: спостереження; діагностику; коректування стратегії залучення інвестиційних ресурсів; оцінку приросту вартості об'єктів інвестування (рис. 2).

Останньому елементу методичних підходів — оцінці вартості об'єкту інвестування повинен передувати знач-

ний період пізнання і концептуального віддзеркалення тенденцій в розвитку інвестиційних ресурсів промислового підприємства, виявлення малокерованих чинників, обумовлених ризиком і невизначеністю, трансформації цілей організації інвестиційної діяльності [7].

Тому завданням розробки визначених методичних підходів є не тільки спостереження, але і накопичення фактів, що свідчать про розвиток складу і структури інвестиційних ресурсів, їх аналіз, оцінка, діагностика і корекція інвестиційної діяльності підприємства

Основні принципи розробки методики оцінки ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства виходять з особливостей об'єкту і цілей спостереження.

Рис. 3. Напрями реалізації методики оцінки ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику

Джерело: складено автором.

Оскільки об'єктом методики є інвестиційні ресурси, а метою — підвищення вартості інвестиційних ресурсів в умовах ризику і невизначеності, то особливості цього об'єкту дозволяють сформулювати наступні принципи розробки методики: 1) безперервність; 2) повнота; 3) достовірність; 4) ясність; 5) релевантність інформації.

Розробка і реалізація методики повинні також відповідати основним принципам ефективного управління інвестиційними ресурсами в умовах ризику. Вони полягають у такому:

- принцип господарської самостійності припускає, що промислове підприємство самостійно визначає свою інвестиційну діяльність у рамках правових і нормативних документів встановлених державою;

- принцип самофінансування означає окупність власних інвестиційних ресурсів, що направляються на виробництво і реалізацію продукції, робіт, послуг, а також інвестування в розвиток виробництва за рахунок власних і/або самостійний пошук зовнішніх джерел інвестиційних ресурсів;

- принцип матеріальної відповідальності припускає наявність систем відповідальності за залучення і використання інвестиційних ресурсів;

- принцип зацікавленості в результатах діяльності визначається матеріальною зацікавленістю в результатах інвестиційної діяльності і управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства;

- принцип забезпечення резервів інвестиційних ресурсів пов'язаний з необхідністю наявності резервів для забезпечення безперервного функціонування і здійснення заходів інвестиційної діяльності промислового підприємства;

- принцип прибутковості і ризику полягає у прямопропорційній залежності між величиною прибутку і ризиком здійснення інвестиційної діяльності промислового підприємства: чим вище прибуток, тим вище ризик неотримання доходів, і навпаки.

Реалізація методичних підходів оцінки ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності може відбуватися в двох основних напрямках (рис. 3).

Перший напрям полягає в оцінці змін вартості інвестиційних ресурсів промислового підприємства і який включає:

- визначення змін у середньозваженій ціні джерел фінансування інвестиційних ресурсів

- регулярне уточнення прогнозу очікуваних інвестиційних ресурсних потоків;

- перерахунок внутрішньої норми прибутку (або рентабельності) інвестиційної діяльності;

- визначення адекватної ставки дисконту відповідно до ступеня зниження ризиків;

- з урахуванням ставки дисконту та прогнозованих ресурсних потоків регулярний розрахунок чистого приведеного ефекту (NVP).

Другий напрям направлено на оцінку загальної вартості інвестиційних ресурсів, яка передбачає:

- розрахунок синергетичного ефекту вартості інвестиційних ресурсів промислового підприємства;

- визначення вартості інвестиційних ресурсів, яка встановлена в рамках доходного підходу на основі очікуваних ресурсних потоків;

— розрахунок цінності підприємства, яка встановлена на базі поточної вартості ресурсних потоків у рамках тільки основного виду діяльності.

Використання вказаних напрямів надасть можливість промисловим підприємствам проаналізувати динаміку ризику та віддачі і зробити висновок щодо економічної ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства.

ВИСНОВОК

На основі отриманих результатів вдосконалено стратегію мінімізації ризиків промислових підприємств під час управління їх інвестиційними ресурсами, яка у разі впровадження її в практику дозволить українським промисловим підприємствам на всіх стадіях життєвого циклу уникнути неефективного розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності і підвищити якість використання інвестиційних ресурсів.

Визначено основні підходи до оцінювання ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності, що включають: зміст завдань управління інвестиційними ресурсами (залежно від цільових орієнтирів підприємства на ринку інвестиційних ресурсів); інформаційну забезпеченість процесів та заходів зниження ризиків; організаційну впорядкованість служби (відділу) управління якістю інвестиційних ресурсів; єдину адміністративно-управлінську вертикаль у процесі залучення і використання інвестиційних ресурсів; наявність єдиного інформаційно-аналітичного центру аналізу і прогнозування ситуації у сфері залучення і використання інвестиційних ресурсів, а також у сфері мінімізації ризиків; взаємозв'язок між структурними підрозділами з управління інвестиційними ресурсами і розподіл функцій зниження ризиків; професійний рівень фахівців і керівників служби мінімізації ризиків управління інвестиційними ресурсами; достатній рівень ресурсної забезпеченості організації мінімізації ризиків на промисловому підприємстві.

Запропоновано процедуру щодо оцінювання ефективності управління інвестиційними ресурсами промислового підприємства в умовах ризику і невизначеності, яка надасть змогу промисловим підприємствам дослідити динаміку ризику та віддачі, зіставити здобуті результати з метою і ступенем їх досягнення, зробити висновок щодо економічної доцільності заходів, які розглядаються, істотно знизити економічний ризик під час реалізації проекту та в разі можливості великих втрат унаслідок невдачі — своєчасно відмовитись від його прийняття. Для подальшого дослідження у цьому напрямі необхідно зосередити свою увагу на удосконаленні заходів щодо мінімізації ризиків промислового підприємства при управлінні його інвестиційними ресурсами.

Література:

1. Агеев В.И. Современные способы управления рисками инвестиционных проектов [Электронный ресурс] / В.И. Агеев // Сделано в России: электронный научный журнал. — Режим доступа: <http://zhurnal.ape.relarn.ru/articles/2012/039.pdf>
2. Бадалов А.Л. Методы эффективного управления инвестиционными рисками компаний топливно-энергетического комплекса // Управление риском. — 2008. — № 3. — С. 60—66.

тического комплекса // Управление риском. — 2008. — № 3. — С. 60—66.

3. Барташевська Ю.М. Комплексний підхід до оцінювання інвестиційного ризику підприємства / Ю.М. Барташевська // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. праць. — Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля. — 2013. — № 2. — С. 25—31.

4. Кинев Ю.Ю. Оценка рисков финансово-хозяйственной деятельности предприятий на этапе принятия управленческого решения. / Ю.Ю. Кинев // Менеджмент в России и за рубежом. — 2000. — № 5. — С. 11—14.

5. Кныш М.И. Стратегическое планирование инвестиционной деятельности / Кныш М.И., Перекатов Б.А., Тютиков Ю.П. — СПб.: Изд. дом "Бизнес-Пресса", 1998. — 315 с.

6. Круппа А.В. Формирование стратегии локализации рисков промышленного предприятия для повышения эффективности управления инвестиционными ресурсами и моделирования ресурсных потоков / А.В. Круппа // Транспортное дело России. — 2009. — № 3. — С. 78—81.

7. Нотовський П.В. Механізм стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств енергетичної галузі / П.В. Нотовський // Вісник Дніпропетровського національного університету. Економіка: проблеми теорії та практика. — Дніпропетровськ: ДНУ. — 2009. — № 251 (II). — С. 306—314.

8. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: навч. посібник / А.О. Старостіна, В. А. Кравченко. — К.: Політехніка, 2004. — 200 с.

References:

1. Ageev, V. I. (2012), "Modern Methods of Investment Project Risk Management", Sdelano v Rossii, [Online], available at <http://zhurnal.ape.relarn.ru/articles/2012/039.pdf>
2. Badalov, A. L. (2008), "Efficient Investment Risks Management Methods in Companies of the Fuel and Energy Industry", Upravlenie riskom, vol. 3, pp. 60—66.
3. Bartashevskaya, Yu. M. (2013), "Comprehensive Approach to the Enterprise Investment Risk Assessment", Yevropejs'kyj vektor ekonomichnoho rozvytku, vol. 2, pp. 25—31.
4. Kinev, Yu. Yu. (2000), "Assessment of Risks of the Enterprise's Financial and Business Operations at the Stage of Management Decision-Making", Menedzhment v Rossii i za rubezhem, vol. 5, pp. 11—14.
5. Knysh, M. I. Perekatov, B. A. Tiutikov, Yu. P. (1998), Strategicheskoe planirovanie investicionoj dejatel'nosti [Strategic Planning of Investment Activities], Business Press Publishing House, Saint Petersburg, Russia.
6. Kruppa, A. V. (2009), "Formulation of a Risk Localisation Strategy for an Industrial Enterprise in Order to Improve the Investment Resource Management and Model Resource Flows", Transportnoe delo Rossii, vol. 3, pp. 78—81.
7. Notovskiy, P. V. (2009), "The Mechanism of Investment Activities Risk Strategic Management of Enterprises in the Energy Sector", Ekonomika: problemy teorii ta praktyka, vol. 251 (II), pp. 306—314.
8. Starostina, A. O. Kravchenko, V. A. (2004), Ryzhymenedzhment [Risk Management], Politehnika, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 20.12.2016 р.